

зростання значень частки видатків на оборону в частині оновлення військової техніки задля підвищення боєздатності вітчизняної армії, оптимізація структури складових видатків на економічну діяльність.

Важливим є підвищення рівня інноваційного потенціалу бюджетної політики на середньострокову перспективу в частині розробки та фінансування програм розвитку людського інтелектуального капіталу, посилення обороноздатності, інвестиційних інфраструктурних проектів з урахуванням необхідності посилення щільності зв'язку між виділенням бюджетних асигнувань на відповідні цілі та динамікою валового внутрішнього продукту. Доцільним є підвищення ступеню координації між складовими бюджетної політики з метою забезпечення фінансової стабільності та економічного зростання.

Список використаних джерел

1. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / І. Я. Чугунов, Т. В. Канєва, М. Д. Пасічний та ін.; за заг. ред. І.Я. Чугунова. Київ : Глобус-Пресс, 2018. 354 с.

2. Чугунов І.Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 532 с.

Бутник А.,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сучасні екологічні виклики вимагають значної національної уваги та відповідних дій, спрямованих на зменшення шкоди навколишньому природному середовищу, одночасно підтримуючи сталі економічне зростання. У розпорядженні держави є велика кількість інструментів, одним із яких є екологічний податок. У 2022 році було збільшено ставку екологічного податку, яка використовується для розрахунку навантаження екологічного податку за результатами господарської діяльності. Іншими словами, підвищення ставки екологічного податку повинно було стати інструментом впливу на підприємницьку діяльність з метою захисту навколишнього середовища, зменшення шкідливого впливу та стимулювання компаній до зменшення забруднення навколишнього середовища, але це не зовсім так. Сьогодні екологічні податки не виконали своїх компенсуючих і стимулюючих функцій, а бізнес-спільнота сприймає підвищення

податків як додатковий фіскальний тягар. Водночас надходження екологічного податку залишається мізерним та недостатнім для фінансування необхідних природоохоронних заходів. У той час у європейських країнах екологічні податки виконують як компенсаційні функції (податкові надходження в кілька разів перевищували витрати на загальнодержавні природоохоронні заходи), так і фіскальні функції (екологічні податки становили 10% усіх податкових надходжень).

Співвідношення коштів сплати екологічного податку між державним і місцевими бюджетами, а також між спеціальним і загальним фондами бюджетів постійно змінюється, що унеможливує формування єдиної політики природоохоронної діяльності та реалізацію багаторічного плану в відповідному регіоні. Частина екологічного податку (крім радіоактивних відходів) – 45% зараховується до загального фонду Державного бюджету України, тому ці кошти втрачають цільове призначення на відшкодування шкоди, завданої довкіллю забруднювачами. Екологічні податки мають стати кроком до раціонального використання ресурсів та стимулювання платників податків до скорочення викидів, скидів забруднюючих речовин, модернізації господарської діяльності з метою впровадження природоохоронних технологій. Окрім підвищення ставки екологічного податку, необхідно також удосконалити механізм витрачання екологічних податків та механізм фінансування природоохоронних заходів. Вирішення цих питань потребує як ретроспективного аналізу вітчизняної практики екологічного оподаткування, так і врахування міжнародного досвіду. Повномасштабна агресія загострює існуючі проблеми та породжує нові. Одна з них – оцінити шкоду, завдану війною українському довкіллю. Природоохоронна політика країни разом із введенням воєнного стану внесла корективи і в екологічні податки. Система екологічного оподаткування в Україні перебуває на стадії формування та потребує вдосконалення, але екологічний податок ще не відіграв належної ролі, що свідчить не лише про низьку фіскальну ефективність екологічного податку в Україні, а й недостатньо приділену увагу до стягнення цих податків та й до екологічних проблем у цілому. Як свідчить європейський досвід, екологічні податки є ефективним інструментом не лише фінансування природоохоронної діяльності, а й підвищення ефективності реалізації екологічної політики. Тому ефективність системи екологічного оподаткування може бути дієвим інструментом сприяння раціональному використанню природних ресурсів та покращенню екологічного стану країни. Така система оподаткування буде ефективною тільки в тому випадку, якщо ставка податку дозволить юридичній особі вигідніше спрямувати свою діяльність у корисне для навколишнього середовища русло, ніж платити штраф.

Список використаних джерел

1. Варламова І. С. Екологічне оподаткування як основа сталого розвитку національної економіки. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/170.pdf>

2. Карлін М. І. Зростання ролі фінансово-екологічних інструментів у світовій та національних економіках: проблема вибору для України. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. № 2. С. 117–124.

3. Яцішин Є. Екологічне оподаткування: українські реалії та європейська практика. Юридична газета онлайн. 2018. URL: <http://yurgazeta.com/publications/practice/ekologichne-pravo-turistichne-pravo/ekologichne-opodatku-vannya-ukrayinski-realiyi-ta-evropeyska-praktika.html>

Гребеношко В., Гребеношко Р.,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі

МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ

Як будь-які нововведення, віртуальна валюта ставить питання про те, чи є податкові системи країн готовими до цього. Вже в 2013 році Організація з економічного співробітництва та розвитку розпочала аналіз податкових проблем, пов'язаних з оцифровуванням економіки. Враховуючи збільшення використання віртуальних валют, важливо розуміти природу операцій з віртуальною валютою та технологію, що стоїть за ними, щоб визначити, чи потребують операції з віртуальною валютою додаткового регулювання. Питання розробки відповідної податкової політики щодо операцій з криптовалютою ускладнюється її структурними особливостями, зокрема: «анонімність, яка ускладнює можливі податкові перевірки та перевірку правильності податкових розрахунків; часто транскордонний характер операцій; висока мінливість швидкості зміни курсів (криптовалютні біржі та обмінні пункти), що ускладнює визначення фактичної вартості криптовалют, що, в свою чергу, може призвести до заниження або завищення оподаткованої вартості для цілей оподаткування». Поява віртуальних валют призводить до необхідності задавати хоча б кілька основних питань зі сфери податкової політики. Який статус віртуальної валюти